

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
The Correlation Between Competencies of the School
Administrators and Academic Administration in School
under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3

ฐิติยา ชุ่มศรี¹ และ บรรจบ บุญจันทร์²

Thitiya Chumsri¹ and Banjob Boonchan²

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Graduate School Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: thitiyachumsri@gmail.com

Received October 30, 2024; Revised December 3, 2024; Accepted January 20, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 335 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ตำแหน่งเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.990 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริการที่ดี และการทำงานเป็นทีม

2. การบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .807$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา; การบริหารงานวิชาการ; การศึกษาความสัมพันธ์

Abstract

This Article aimed to study (1) the competencies of school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. (2) to examine the academic administration of schools under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. (3) to explore the relationship between the competencies of school administrators and the academic administration of school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. the sample consisted of 335 school administrators and teachers under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, selected through stratified random sampling, with position as the stratification criterion. The research tool was a questionnaire with content validity between 0.60 and 1.00 and an overall reliability of 0.990. The statistics used in the study included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The research results were found as follows;

1.The overall competency of school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3 was high. The highest average was found in service excellence and teamwork.

2.The overall academic administration of schools under the same office was also high. The highest average was in teaching and learning management.

3.The relationship between the competencies of school administrators and academic administration showed a very high positive correlation ($r_{xy} = .807$) with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Competencies of School Administrators; Academic Administration; A Study of The Relationship

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) มีการกำหนดบทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการปฏิบัติหนึ่งในนั้นคือ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ที่แสดงความรับผิดชอบต่อผู้เรียน (Office of the Education Council, 2017) และการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญอันดับแรก ส่วนงานอื่นเป็นงานที่สนับสนุนวิชาการให้มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แต่เนื่องจากในปัจจุบันสถานศึกษาต่าง ๆ มักมุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ ปฏิเสธการเรียนรู้แบบท่องจำทำให้ผู้เรียนขาดการคิดวิเคราะห์ ขาดการค้นคว้าและไม่สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เท่าที่ควร (Attachaiya, 2022) การบริหารงานวิชาการจึงเป็นการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพที่เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Wongpattanavong, 2023) โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ คุณลักษณะนิสัยตามความต้องการของสังคม และเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีสมรรถนะในการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ต้องมีลักษณะเฉพาะหลายอย่าง (Saenduang, 2022) ซึ่งสมรรถนะเริ่มถูกกล่าวถึงโดยศาสตราจารย์ David C. McClelland นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้ทำการทดสอบทางบุคลิกภาพ เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของบุคคลที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องมีทัศนคติและนิสัยอย่างไร แนวคิดเรื่องสมรรถนะตามความคิดของ McClelland สามารถอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg model) ที่กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง แบ่งเป็นส่วนที่สังเกตเห็นได้ง่ายและสามารถพัฒนาได้ง่าย คือ ส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ และส่วนที่อยู่ใต้น้ำคือส่วนที่มองเห็นได้ยาก ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานอย่างมาก โดยภูเขาน้ำแข็งที่อยู่ใต้น้ำจะเป็นส่วนที่มีปริมาณมากกว่าส่วนที่ลอยน้ำ (Hayeeteh, 2012) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ทั้งความรู้ ทักษะความสามารถ คุณลักษณะเฉพาะตัว แรงจูงใจ รวมถึงประสบการณ์ การฝึกฝน การปฏิบัติจนเป็นนิสัยและคุณสมบัติต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเป้าหมายและมาตรฐานขององค์กรซึ่งสามารถวัดหรือสังเกตได้จากพฤติกรรมการทำงานที่แสดงออกมาให้เห็น

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก ซึ่งหมายถึง เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการบริหารงานสูง การบริหารงาน

วิชาการและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพสูงด้วย เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำองค์กรที่มีสมรรถนะทางการบริหาร (Yawichai, 2022) จึงจะสามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาของตนเองได้ ส่งผลให้การจัดการเป็นไปได้อย่างเหมาะสม สามารถจัดบุคลากรให้เหมาะกับหน้าที่และทำงานได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นไปตามที่เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้รายงานปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่ด้วยนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การเขียนโครงการ/แผนงานให้สอดคล้องตามหลักความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล บุคลากรยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดทำโครงการซึ่งไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงานของกิจกรรม ความแตกต่างของขนาด จำนวนนักเรียน สภาพพื้นที่และความต้องการในการพัฒนา ทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรม โครงการ จึงทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์ของการดำเนินโครงการ และไม่เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาการศึกษา

จากสภาพปัญหาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจและเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาโดยตรงและคุณภาพของผู้เรียนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

โดย McClelland (1973) ได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม Behavioral Event Interview (BEI) และได้นำเสนอออกมาเป็นรูปแบบภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) โดยมีส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนน้อยลอยอยู่เหนือน้ำซึ่งสามารถสังเกตเห็นและวัดได้ง่าย ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) สำหรับส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่จมอยู่ใต้น้ำซึ่งเป็นส่วนที่มีปริมาณมากกว่านั้นเป็นส่วนที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนและวัดได้ยากกว่า ซึ่งเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่า ได้แก่ บทบาททางสังคม (Social role) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-image) อุปนิสัย (Trait) แรงจูงใจ (Motive) ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนั้นเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาของบุคคล แต่การที่บุคคลมีความรู้ในองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ได้นั้น ไม่เพียงพอที่จะทำให้ผลการปฏิบัติงานโดดเด่นจึงจำเป็นต้องใช้บทบาททางสังคม ภาพลักษณ์ภายใน อุปนิสัย แรงจูงใจด้วยจึงจะทำให้บุคคลกลายเป็นผู้ที่มีความโดดเด่นได้

2. ขอบข่ายในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

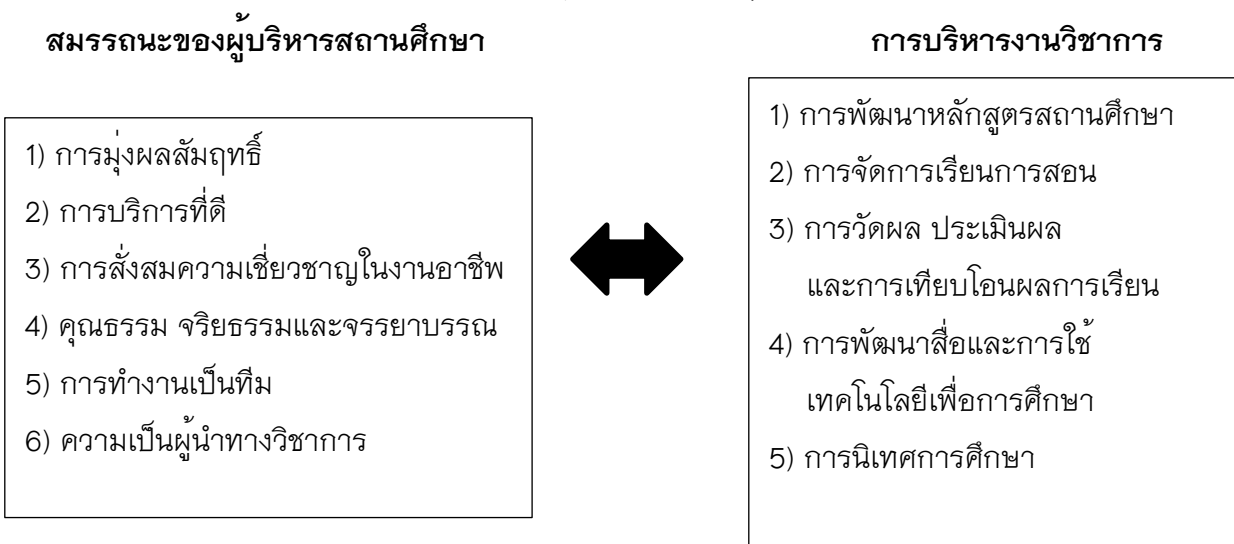
กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2007) ได้กำหนดขอบเขตการบริหารงานวิชาการซึ่งประกอบด้วยภารกิจหลัก ได้แก่ การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ การสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากร ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถานประกอบการ รวมถึงการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนที่ใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามที่ Netklang (2023) ได้กล่าวไว้ ขอบเขตการบริหารงานวิชาการรวมถึงการวางแผนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติ การพัฒนามูลฐานในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ การสร้างเครือข่าย และการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ผู้วิจัยสังเคราะห์หัวข้อประเด็นสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาออกมาได้ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงาน

อาชีพ 4) คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ 5) การทำงานเป็นทีม 6) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 4) การพัฒนาสื่อและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้มีการทบทวนวรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด ผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยออกมาได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประชากร คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู จำนวน 2,590 คน (Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, 2023) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู จำนวน 335 คน ใช้วิธีการคัดเลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และใช้ตำแหน่งเป็นชั้นในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ทำการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม รูปแบบและลักษณะที่เหมาะสม เป็นคำถามตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (1967) โดยนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงให้ครอบคลุมสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา 6 ด้าน คือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ 4) คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ 5) การทำงานเป็นทีม 6) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 4) การพัฒนาสื่อและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุง แก้ไข ให้มีความถูกต้อง เหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหา และการใช้ภาษาที่ถูกต้องในแบบสอบถาม

4. นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วมาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และการใช้ถ้อยคำ (Wording) ของคำถามแต่ละข้อว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ และนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอย่างเหมาะสมโดยวิเคราะห์หาค่า IOC โดยใช้วิธีการของ Rovinelli and Hambleton (1977) โดยนำผลจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้องแล้วเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจึงจะผ่านเกณฑ์ (Srisa-ard, 2017) พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญแนะนำ เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์และเหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า มีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยนำผลที่ได้จากการทดสอบตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1973) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .990

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ทั้งทางไปรษณีย์ ด้วยตนเอง และผ่านช่องทางออนไลน์ โดยใช้ Google forms

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละตอน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประกอบด้วย ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่งรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และการคำนวณร้อยละ (Percentage)

2. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริการที่ดี และการทำงานเป็นทีม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.16	0.74	มาก
2. การบริการที่ดี	4.22	0.72	มาก
3. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ	4.08	0.78	มาก
4. คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ	4.20	0.81	มาก
5. การทำงานเป็นทีม	4.22	0.82	มาก
6. ความเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.08	0.82	มาก
รวม	4.16	0.72	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริการที่ดีและการทำงานเป็นทีม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.22	0.62	มาก
2. การจัดการเรียนการสอน	4.37	0.56	มาก
3. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	4.18	0.62	มาก
4. การพัฒนาสื่อและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.24	0.59	มาก
5. การนิเทศการศึกษา	4.23	0.60	มาก
รวม	4.25	0.54	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารวิชาการของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน ในทิศทางบวกและอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงาน

วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

สมรรถนะ ของผู้บริหาร สถานศึกษา	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา					
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y
X_1	.758 **	.497 **	.711 **	.655 **	.725 **	.752 **
X_2	.717 **	.484 **	.684 **	.645 **	.700 **	.725 **
X_3	.727 **	.526 **	.720 **	.680 **	.751 **	.764 **
X_4	.701 **	.455 **	.710 **	.628 **	.715 **	.721 **
X_5	.726 **	.458 **	.716 **	.674 **	.750 **	.747 **

สมรรถนะ ของผู้บริหาร สถานศึกษา	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา					
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y
X ₆	.782 **	.529 **	.706 **	.701 **	.758 **	.781 **
X	.792 **	.529 **	.763 **	.716 **	.791 **	.807 **

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา (Y) โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{XY}) เท่ากับ .807 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง และความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะมีแนวคิดเรื่องสมรรถนะมีพื้นฐานมาจากการมุ่งเพื่อที่จะเสริมสร้างความสามารถให้กับทรัพยากรบุคคล ด้วยความเชื่อที่ว่าหากพัฒนาคนให้มีความสามารถแล้วจะส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ควรจะมีอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Phuwittayapan (2018) ที่ได้ระบุว่าสมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล (Personal attributes) ในพฤติกรรมที่แสดงแตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นงานสำคัญของสถานศึกษา รวมทั้งงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหาร

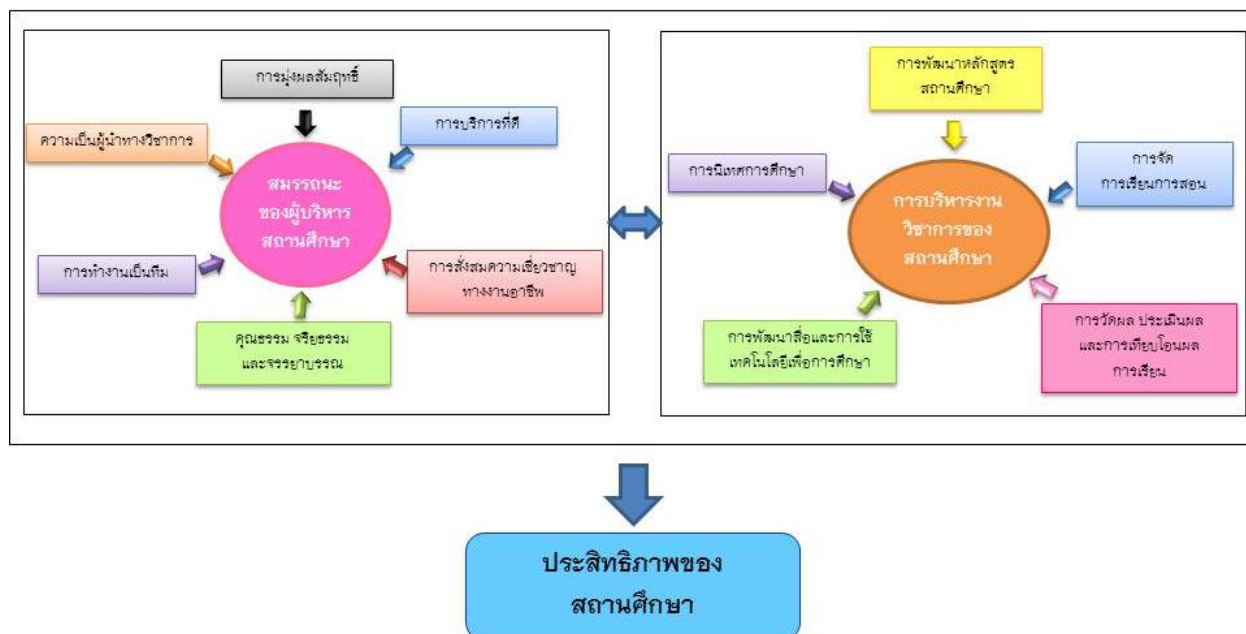
สถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหาร จะต้องใส่ใจ ตระหนักในการกิจงานวิชาการ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ เพื่อให้เกิดคุณภาพและผลประโยชน์แก่ผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีคุณธรรม ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีงานอื่นเป็นส่วนประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Netklang (2023) ที่ได้สรุปไว้ว่า การบริหารวิชาการถือได้ว่าเป็นหัวใจหรือเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา โดยมีความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีคุณธรรม โดยมีงานอื่นเป็นส่วนประกอบเพื่อช่วยสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และเกี่ยวข้องกับหลักสูตร

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{xy}) เท่ากับ .807 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะ ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะเฉพาะตัว แรงจูงใจ รวมถึงประสบการณ์ การฝึกฝน การปฏิบัติจนเป็นนิสัยและคุณสมบัติต่าง ๆ อันได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ ที่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเป้าหมายและมาตรฐานขององค์กรซึ่งสามารถวัดหรือสังเกตได้จากพฤติกรรมการทำงานที่แสดงออกมาให้เห็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Saenduang (2022) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการมีวิสัยทัศน์และด้านการบริการที่ดี

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารควรมุ่งเน้นไปที่การสร้างผลสัมฤทธิ์ที่สูง การให้บริการที่ดี การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ รวมถึงการยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ การทำงานเป็นทีม และความเป็นผู้นำทางวิชาการมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้สมรรถนะเหล่านี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างชัดเจนกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อ และการใช้เทคโนโลยี

เพื่อการศึกษา รวมไปถึงการนิเทศการศึกษา การบริหารสถานศึกษาเป็นหน้าที่ที่ท้าทายและต้องการความสามารถหลายด้านจากผู้บริหาร เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การมุ่งมั่นในการพัฒนาและสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมในอนาคต

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

สรุป

จากการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริการที่ดี และ การทำงานเป็นทีม ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ ในส่วนของการบริหารวิชาการ ผลการประเมินก็อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้าน การจัดการเรียนการสอน ที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการวางแผนและดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานั้น พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสมรรถนะผู้บริหารในการส่งเสริมการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพที่จะต้องมีความทันสมัยเหมาะสมกับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา รวมไปถึงความเป็นผู้นำทางวิชาการที่จะต้องส่งเสริมประสบการณ์และความรู้ความสามารถที่จะส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรมีประสิทธิภาพที่สูงเพิ่มมากขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวัดผล ประเมินผลในแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถนำไปทดลองใช้และนำไปใช้ในการวัดผล ประเมินผลจริง พร้อมทั้งยังจัดทำคู่มือการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการเกิดประสิทธิภาพที่ดีขึ้นของสถานศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ได้แก่ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรปรับปรุงทัศนคติในการทำงาน ยึดหลักธรรมาภิบาลและจรรยาบรรณในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา รวมไปถึงการส่งเสริมความรู้ความสามารถในการทำงานเพื่อใช้สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนนั้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและประสิทธิผลของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานด้านอื่น ๆ ภายในสถานศึกษา สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ

References

- Attachaiya, K. (2022). *Factors affecting academic administration of educational institutions under the Phuket Primary Educational Service Area Office* [Master's thesis, Hatyai University].
- Cronbach, L. J. (1973). *Dictionary of education information analysis*. McGraw-Hill.
- Hayeeteh, W. (2012). *Competency in administration of the school administrators, Office of Basic Education in Narathiwat Primary Educational Area* [Master's thesis, Yala Rajabhat University].
- Likert, R. (1967). *The method of constructing an attitude scale*. Wiley & Sons.
- McClelland, D. C. (1973). Test for competence rather than intelligence. *American Psychologists*. Appleton Century Crofts.
- Ministry of Education. (2007). *Set criteria and methods for decentralizing administration and organizing study 2007*. *The Government Gazette*, 124, 29–36.
- Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. (2023). *School improvement 2023–2027*. Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3.
- Netklang, K. (2023). *Leader and effective administration of educational institutions*. Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
- Office of the Education Council. (2017). *Thailand education scheme in brief (2017–2036)*. Prikwarn Graphic.
- Phuwittayapan, A. (2018). *Competency assessment tool*. TQP.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 4(2), 49–60.
- Saenduang, T. (2022). *School administrators' competencies affecting school administration in the 21st century under Secondary Educational Service Area Office 18, Chonburi Province* [Master's thesis, Rambhai Barni Rajabhat University].
- Srisa-ard, B. (2017). *Preliminary research* (8th ed., revised). Suviriyasan.
- Wongpattanavong, P. (2023). *The competency of school administrators and the academic affairs administration in schools under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1* [Master's thesis, Silpakorn University].
- Yawichai, S. (2022). *The relationship between the competency of school administrators and the academic administration in schools of Consortium Rayong Group 1 under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong* [Master's thesis, Burapha University].